

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul post

SUMAR

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II*: D. Floriany cu Ministerul public.

Curtea de apel din București, secțiunea III: V. E. Grigorescu cu R. E. Grigorescu.

Tribunalul județului Romani: Eleodor M. B. Gavază și alții cu Niță M. Basandică.

JURISPRUDENȚA STRAINA. — *Tribunalul din Liège*. — Observațiune de S. R.

Necrolog.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 18 Martie 1913

Președinta d-lui M. Iulian, președinte

D. Floriany cu Ministerul public

REVIZUIRE. — MATERIE PENALĂ. — MOTIVE. — CAZURI DE REVIZUIRE. — ART. 229 PR. CIVILĂ. — ART. 445 ȘI URM. PR. PENALĂ.

Revizuirea fiind un mijloc extraordinar de reformarea hotărârilor definitive pronunțate de către instanțele de fond, ea nu poate fi cerută de cât în cazurile anume arătate de lege.

Astfel, în materie penală existând în ceea ce privește dreptul de revizuire o procedură specială regulată de art. 445 și următorii cod. pr. penale, nu se poate prin analogie a se întinde acest drept și la cazurile prevăzute de procedura civilă.

vizuire a deciziei Curții de apel din Craiova secția II, făcută de Dim. Floriany.

S'a ascultat d-l procuror M. Vidrașcu în concluziuni pentru respingerea cererei de revizuire, în lipsa recurențului.

Curtea, deliberând,

Asupra cererei făcută de Dim. Floriany de a se revizui deciziunea Curții de apel din Craiova, secția II (nu arată numărul), dată în materie corecțională, pentru motivul că ar fi descoperit acte noi din care s'ar constată că nu dânsul este autorul delictului pentru care a fost condamnat;

Considerând că, revizuirea fiind un mijloc extraordinar de reformarea hotărârilor definitive pronunțate de către instanțele de fond, nu poate fi invocată decât în cazurile anume arătate de lege;

Că, în materie penală, după cum e în specie, de oarece e vorba de un delict, existând o procedură specială și legiuitorul prin art. 445 și următorii din procedura penală arătând cazurile când partea poate cere revizuirea, nu se poate prin analogie a se întinde acest drept și la cazurile prevăzute prin procedura civilă;

Că, ast-fel, cererea de revizuire făcută de Dim. Floriany pe motiv că de la pronunțarea hotărârii condamnatoare s'ar fi descoperit acte noi întemeindu-se pe un motiv tras din procedura civilă, iar nu pe vre o dispoziție de lege coprinsă în procedura penală, urmează că această cerere este inadmisibilă.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 4 Mai 1913

Președintele d-lui N. Budișteanu, președinte

V. E. Grigorescu cu R. E. Grigorescu

HOTĂRĂRI PREMERGĂTOARE. — HOTĂRĂRI INCIDENTE. — APEL. — INADMISSIBILITATE. — ART. 311, 323 ȘI 335 PR. CIVILĂ.

EXPERTI. — RECUZARE. — HOTĂRĂRE. — APEL. — INADMISSIBILITATE. — ART. 214, 215 ȘI 283 PR. CIVILĂ.

1° In sistemul legislației noastre ne mai fiind nici o distincțiune între hotărârile interlocutorii și cele incidente, toate fiind cuprinse în expresiunea de hotărâri premergătoare din art. 323 pr. civilă, urmează că apelul în contra unor hotărâri incidente este inadmisibil, neputându-se face decât odată cu hotărârea asupra fondului.

2° Dispozițiunile art. 283 pr. civilă, potrivit cărora hotărârea dată asupra recuzării judecătorilor, va putea fi apelată împedcând astfel judecarea fondului, nu se aplică și la hotărârile prin care se admite recuzarea experților, cu toate că, potrivit art. 214, experții se pot recuza pentru aceleaș motive ca și judecătorii, de oarece numai în privința formelor de recuzare legea asimilează recuzarea experților cu aceea a judecătorilor. Astfel că apelul în contra hotărârei de admitere sau respingere a cererei de recuzare a experților nu se poate face decât odată cu hotărârea asupra fondului.

No. 84. — S'a ascultat d-lavocat D. Negulescu, pentru apelantul V. E. Grigorescu și d-l avocat M. Flechtmacher pentru apelantul R. E. Grigorescu.

Curtea,

Asupra apelului făcut de V. E. Grigorescu în contra sentinței tribunalului Prahova, secțiunea I No. 110 din 1913 :

Ascultând concluziunile orale ale părților precum și ale ministerului public ;

Având în vedere că, din dosarul cauzei și din desbaterile urmate înaintea Curței, rezultă în fapt următoarele : că R. E. Grigorescu intentând în contra lui V. E. Grigorescu, acțiune spre a fi obligat să-i plătească suma de una sută șase mii lei, partea ce i se cuvine dintr'un contract de asociațiune relativ la exploatarea unei schele de păcură, țigeti etc., d n cătunul Buștenari, tribunalul Prahova a numit expert din

oficiu pentru facerea socotelilor pe A. Davidoglu, profesor universitar ;

Că, reclamantul R. E. Grigorescu, făcând cerere de recuzare în contra expertului, pentru că s'a mai pronunțat odată asupra acestor socoteți, cu ocazia unui alt proces intentat de către părâtul de azi V. E. Grigorescu în contra unui al 3-lea coasociat V. Albulescu, tribunalul a admis cererea de recuzare prin sentința menționată care s'a apelat de V. E. Grigorescu ;

Având în vedere că azi, în fața Curței, mai înainte de a se lua în discuție dacă este sau nu întemeiată cauza recuzării, intimatul R. E. Grigorescu a susținut că, din termenii art. 323 pr. civilă, rezultând că în contra hotărârilor premergătoare, date înainte de judecarea fondului, nu se poate face apel decât deodată cu hotărârea asupra fondului, și sentința dată asupra recuzării unui expert fiind o hotărâre premergătoare, apelul este inadmisibil pe cale principală ;

Având în vedere că, apelantul V. E. Grigorescu a obiectat că hotărârile date asupra recuzării experților făcând parte din hotărârile așa numite incidentale, ele nu sunt cuprinse printre hotărârile premergătoare din art. 323 pr. civilă, astfel că apelul în contra lor este admisibil întrucât prin lege nu este ridicată această cale de atac ;

Având în vedere că, fiind recunoscut în doctrină și în jurisprudență că hotărârile se împart din punct de vedere al obiectului, în hotărâri cari preced fondul (avant dire droit) și hotărâri definitive ; că cele dinaintea fondului se împart în provizorii, preparatorii și interlocutorii și că hotărârile incidentale sunt cuprinse printre cele definitive, ca unele care nu constituiesc nici măsuri provizorii ca cele dintâi, nici măsuri de instrucțiune ca cele preparatorii și interlocutorii, dar curmă definitiv incidentele litigiului ca și cele definitive asupra fondului, rămâne a se vedea dacă aceste hotărâri așa numite incidentale sunt apelabile în sistemul legislației noastre separat de hotărârea principală asupra fondului ;

Având în vedere că, pentru a se găsi adevărata soluție a cestiunei, trebuie a se cerceta origina legislației noastre asupra materiei, care este legislația geneveză ;

Având în vedere că, din dispozițiile art. 307 codul de procedură genevez, care zice că ordonanțele preparatorii sunt apelabile odată cu judecata, precum și din spiritul citatului text explicat de Ad. Bellot, că

prin ordonanțe preparatorii se înțeleg numai acelea care nu leagă pe judecători, rezultă că hotărârile interlocutorii care leagă pe judecători sunt supuse apelului separat;

Având în vedere că legiuitorul român, în scopul de a înlătura străgănirea judecăței prin tot felul de apeluri înainte de judecarea fondului, a admis un sistem cu totul contrariu celui genevez, declarând apelabile, deodată cu hotărârea asupra fondului, nu numai hotărârile preparatorii propriu zise, ci și cele interlocutorii și incidente, și aceasta rezultă de acolo că el edictând dispozițiile art. 323 pr. civilă, corespunzător art. 307 din procedura geneveză, a înlocuit cuvintele «ordonanțe preparatorii» din legislațiunea noastră prin «hotărâri premergătoare» și a explicat în expunerea de motive referitoare la citatul articol 323, — Parlamentul primind fără discuție — că cuvântul «preparatorii» a fost înlocuit prin cuvântul «premergătoare» pentru a cuprinde într'ânsul atât hotărârile preparatorii propriu zise cât și pe cele interlocutorii, iar din explicațiile date cu ocazia votărei art. 160 pr. civilă, când s'a precizat înțelesul hotărârilor interlocutorii, a căror caracter este că leagă pe judecători, ne mai putându-se reveni asupra lor, a cuprins în acestea și hotărârile incidente asupra cărora ca și în privința celor interlocutorii nu se mai poate reveni;

Că, prin urmare, în sistemul legislațiunii noastre ne mai fiind nici o distincțiune între hotărârile interlocutorii și incidente, ele fiind cuprinse într'unul și același termen «premergătoare» din art. 323, rezultă că nu se poate face apel separat contra hotărârilor incidente, cum este în speță hotărârea dată asupra recuzărei expertului;

Având în vedere că această soluție se învederează și din apropierea ce se face între textele art. 303 și 327 din procedura civilă geneveză cu art. 316 și 335 corespunzătoare lor din procedura civilă română. Într'adevăr, prin art. 303 din legislația noastră se prevede în mod categoric că se pot apela hotărârile tribunalelor inferioare asupra fondului cum și asupra incidentelor, iar prin art. 327 se zice că atunci când s'a apelat o judecată în privința unui incident, va trimite fondul judecătorilor primei instanțe, pe când prin art. 316 procedura civilă română se prevede că partea nemulțumită prin hotărârea tribunalului, va putea porni apel la Curtea apelativă, iar prin art. 335

vorbește de apelul relativ la incidentul de incompetență, ceea ce însemnează că legiuitorul român s'a depărtat de cel genevez adoptând un sistem contrariu în acest sens că pe când cel dintâi declară admisibil apelul separat asupra tuturor hotărârilor de fond și incidentale în general, cel de al doilea, păstrând tăcere asupra celor incidentale, nu admite apelul în contra acestora decât în mod excepțional numai în cazurile unde legea îl prevede, cum a făcut în privința incidentului de incompetență, de unde rezultă că apelul relativ la orice alt incident este inadmisibil;

Având în vedere că, apelantul V. E. Grigorescu își mai întemeiază admisibilitatea apelului și pe dispozițiile art. 214 și 283 pr. civilă, susținând că din primul articol rezultă că experții se pot recuza pentru aceleași cauze ca și judecătorii și că după dispozițiile celui de al doilea text de lege hotărârea dată asupra recuzărei unui judecător este apelabilă independent de fondul afacerii;

Considerând că, și acest argument este neîntemeiat, căci dacă art. 214 spune categoric că experții se pot recuza pentru aceleași cauze ca și judecătorii, însă în privința formei în care trebuie judecată recuzarea lor nu trimite și la formele de judecată ale recuzărei judecătorilor, ci din contră în însăși secțiunea intitulată «Despre experți» regulează și chipul judecăței recuzărilor lor prin art. 215 pr. civilă, în care se spune că recuzările se vor face și se vor judeca la ședință, față cu părțile sau după ce s'au citat;

Că, dacă legea ar fi voit să asimileze pe experți cu judecătorii nu numai în privința cauzelor recuzărei dar și în privința modului cum aceste recuzări vor fi judecate, ar fi spus-o formal cum a făcut-o când vorbește de recuzările procurorilor, substituțiilor, grefierilor, când prin art. 286 pr. civilă, dispune că sunt aplicabile acestora rândurile prescise pentru judecători nu numai cu privire la cauzele de recuzare dar și la chipul de a se propune și judeca;

Considerând că, dacă în scopul garantării imparțialității în distribuerea justiției, au putut exista în mintea legiuitorului identitate de motive pentru asimilarea cauzelor de recuzare ale experților cu cele ale judecătorilor, nu tot aceleași rațiuni se poate zice că există din punctul de vedere al formelor de judecare a acestor recuzări, întrucât distincțiunea se impune prin însăși situațiunea excepțională a judecătorilor cari formează un corp constituit în stat, și

a experților cari sunt simple persoane private, cărora nu li se pot aplica aceleași reguli de formă ca celor dintâi, după cum se poate vedea ușor din examinarea majorității acestor reguli prevăzute la recuzarea judecătorilor;

Că, astfel fiind, din toate considerațiunile de mai sus rezultă că un apel separat de fond este inadmisibil relativ la hotărârile date asupra recuzării experților;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Al. Dem. Opreșcu, admite incidentul și respinge ca neadmisibil apelul.

Semnați: N. Budișteanu, I. Baștea, Al. Dem. Opreșcu.

Opiniune

Asupra apelului făcut de V. E. Grigorescu, contra sentinței tribunalului Prahova secțiunea I-a No. 110 din 1913;

Având în vedere finele de neprimire al apelului ridicat de intimatul R. E. Grigorescu;

Având în vedere concluziunile puse de părți și actele aflate în dosarul cauzei;

Având în vedere că în principiu, orice hotărâre a tribunalului de primă instanță, fie ea definitivă sau provizorie, este supusă apelului la instanța superioară, afară de cazurile unde legea dispune altfel;

Că, legiuitorul nostru, în scop de a înlătura pe cât posibil străgănirile judecării unei afaceri, a prevăzut în deosebire de legiuitorul genevez și francez, prin art. 323 pr. civilă, că toate hotărârile premergătoare, adică atât cele propriu zis preparatorii, cât și cele interlocutorii, nu se pot apăla decât odată cu hotărârea dată asupra fondului pricinii;

Având în vedere, însă, că prin hotărâri premergătoare, înțelege acelea care au o strânsă legătură cu însuși obiectul pricinii, având de scop să prepare deslegarea ei;

Că, hotărâri sau încheeri pregătitoare sunt acelea care urmăresc în mod probatoriu descoperirea adevărului; iar cele interlocutorii, acelea care fără a hotărâ în totul fondul pricinii, stabilesc un punct de drept sau de principiu în scop de a prepara soluția procesului;

Că, dacă încheerile premergătoare sunt hotărâri incidentale, pentru că se dau în cursul și cu ocazia unui proces, apoi nu toate hotărârile incidentale sunt premergătoare, adică nu toate au de scop să prepare

deslegarea pricinii, așa de exemplu hotărârea dată asupra unei cereri de strămutare a procesului, de recuzarea judecătorului, de declinarea competenței, etc., etc., întrucât acestea n'au legătură cu obiectul pricinii și cu soluțiunea ei;

Că, legiuitorul însuși, având să arate cam care ar fi hotărârile premergătoare pe care le-a supus restricțiunii din art. 323 pr. civ., a explicat și a enunțat pe cât posibil felul și natura unor asemenea hotărâri prin art. 159 și 160 acelaș cod de procedură;

Că, fiind dar constant, că numai hotărârile incidentale cu caracter premergător nu se pot apăla direct și separat, ci numai odată cu hotărârea dată asupra fondului, argumentul ce se voește a se trage în decizia Curții din faptul că legiuitorul nostru a înglobat în hotărâri premergătoare și încheerile interlocutorii, ceace nu este în legea franceză și geneveză, unde numai cele simple preparatorii nu se pot apăla separat, nu este tranșant și nu poate duce la rezolvarea finelui de neprimire ridicat în speță, de oarece hotărârea de recuzarea unui expert nu este nici măcar interlocutorie, după cum se va demonstra mai jos, căci și hotărârile interlocutorii sunt pregătitoare și au același caracter și scop ca și cele simple preparatorii, cu deosebirea numai că ele fiind date asupra unui punct de drept sau de principiu, judecătorii ce le-au dat nu mai pot reveni asupra lor, cum ar putea reveni asupra unei hotărâri preparatorii;

Că, nu se poate dar susține în mod serios, că dacă legiuitorul nostru a supus la restricțiunea art. 323 citat și hotărârile interlocutorii, apoi din această cauză nici o hotărâre incidentală, adică dată în cursul sau cu ocazia unui proces, nu se mai poate apăla direct și înainte de hotărârea dată asupra fondului pricinii, chiar că n'ar avea un caracter pregătitor, căci atunci ar fi a întinde restricțiunile legii peste prevederile ei;

Că, așa fiind, rămâne numai a se vedea dacă hotărârea dată asupra cererii de recuzare a unui expert numit de tribunal, este o încheiere incidentală cu caracter pregătitor sau premergător, pentru a se ști dacă ea poate fi supusă la regula art. 323 pr. civ. sau la regula de drept comun;

Considerând că, baza dreptului de recuzare, sau scopul unei cereri de recuzare fiind numai de a se

asigura o judecată absolut nepărticitoare și nebiasuită, este evident că hotărârea dată asupra unei asemenea cereri de recuzare n'are nici o legătură cu obiectul pricinii în care se ivește și nici nu e de natură a prepara sau împiedeca măcar soluția acelei pricini, ea constituind o judecată deosebită, independentă de aceia a cererii principale;

Că, acest lucru reese fără îndoială nu numai din natura și scopul unei asemenea cereri, cum s'a zis mai sus, dar chiar din faptul că legea de procedură însăși prescrie pentru asemenea cereri forme și condițiuni de judecată speciale prin art. 214 și 215 privitor la experți și art. 280—286 privitor la judecători; și hotărârea dată asupra recuzării este o hotărâre incidentală numai întru atât întrucât ea se dă cu ocazia și în cursul judecății unui anume proces;

Că, astfel, incidentul de recuzare s'ar putea uni cu fondul, dacă ar fi socotit ca un incident premergător, în legătură cu obiectul pricinii, sau cu soluțiunea ei, or lucrul este imposibil;

Considerând că, dacă hotărârea dată asupra unei cereri de recuzarea judecătorului se poate apela direct și înainte de a se da o hotărâre asupra fondului pricinii, cu ocazia căreia recuzarea s'a propus, este neîndoișos că și hotărârea dată asupra recuzării unui expert trebuie să beneficieze de această regulă de drept comun, de la care au fost sustrate numai hotărârile premergătoare, întrucât legea nu face nici o deosebire și nici nu există vr'o rațiune sau motiv serios de drept care să autorize sau să justifice o atare distincțiune;

Că, argumentul ce se trage de majoritatea acestei Curți din cuprinsul art. 283 al. ultim. pr. civilă, pentru a se susține că, dacă hotărârea dată asupra recuzării unui judecător se poate apela direct și înainte de judecarea fondului, este că legea o spune anume în acel text de lege, acest argument nu este fondat, întrucât în acel articol și aliniat se zice numai că apelul făcut în contra hotărârei de recuzare nu va împiedeca cercetarea mai departe a fondului pricinii;

Că, de asemenea, dacă legea nu spune anume că hotărârea dată asupra recuzării unui expert, cum nu spune nici la judecători, se poate apela direct, înainte de judecarea fondului, este fiindcă nu avea nevoie s'o mai spună, aceasta fiind regula de drept comun și

pe câtă vreme o asemenea hotărâre, ca și aceia privitoare la recuzarea judecătorilor, nu intră în cele prevăzute de art. 323 din aceeași lege de procedură;

Că, încă din împrejurarea că legiuitorul nostru, în deosebire de cel francez, a prevăzut la experți aceleași cauze de recuzare ca și la judecători, socotind pe experți poate mai mult ca niște judecători decât ca niște martori, căci în adevăr ei nu sunt chemați numai să relateze faptele ce cunosc, ci și să opinieze sau să hotărească în limitele atribuțiilor lor, sub controlul și verificarea definitivă a magistratului, este mai firesc și mai juridic a se trage un argument în sprijinirea părerii ce susținem, decât în favoarea soluțiunii ce s'a dat de majoritatea Curții, care crede că dacă legea nu asimilează pe experți cu judecătorii cu privire la recuzarea lor, decât asupra cauzelor de recuzare, celelalte reguli de procedură și de judecată sunt diferite, cu toate că din cuprinsul art. 214 și 215 pr. civ. reese cotrariul și însuși legiuitorul trimite în această privință la art. 274 și următorii din aceeași lege, adică tocmai la articolele care regulează procedura și judecata cererilor de recuzare ale magistratilor;

Că, dacă, în adevăr, recuzarea unui judecător prezintă o mai mare importanță și gravitate, constituind chiar o chestiune de ordine publică, magistratul făcând parte dintru'un corp anume constituit și nefiind o persoană privată ca expertul, chemat întâmplător să dea o părere, acest argument însă, de care se folosește în decizia sa și majoritatea Curții pentru a susține deosebirea ce a făcut între hotărârea de recuzare a judecătorilor de aceia a experților, se învoacă în doctrină numai pentru a se susține că hotărârea de recuzare a judecătorului este apelabilă chiar când hotărârea dată asupra fondului pricinii este dată în ultim rezort, iar nu pentru a se susține că numai hotărârea de recuzarea judecătorilor se poate apela direct și separat, cum s'a făcut în cazul de față;

Că, de altfel, chestiunea la noi nu mai prezintă nici un interes față de dispozițiunile art. 285 al II pr. civ., după care hotărârea de recuzare a judecătorului din ultim rezort este supusă numai recursului;

Că, tot așa, argumentul tras în decizia Curții din dispozițiunile art. 286 al. I pr. civ. nu este concludent, de oarece dacă legea vorbește numai de procurori

și grefieri și nu și de experți, cauza este că de recuzarea experților se ocupase în altă parte;

Că, în fine, nu s'ar putea explica asistența și participarea procurorului la cercetarea cererii de recuzarea unui expert, cum s'a făcut și în speță, dacă hotărârea de recuzare în acest caz ar fi o încheiere premergătoare, care face corp cu hotărârea dată asupra fondului pricinei, chiar când pricina se judecă fără procuror;

Că, așa fiind, rămâne bine stabilit că hotărârea dată asupra cererii de recuzarea unui expert numit de tribunal se poate apela direct și înainte de a se judecă și hotără fondul pricinei în care s'a propus.

Pentru aceste considerațiuni, sunt de părere a se respinge finele de neprimire ridicat și a se admite în principiu apelul făcut de V. E. Grigorescu în contra sentinței tribunalului Prahova secția I No. 110 din 1913.

Semnat: Aristid Alexandrescu.

TRIBUNALUL JUDEȚUL ROMANAȚI

Audiența dela 24 Mai 1913

Președința d-lui I. Hagiescu-Miriște, președinte

Eleodor M. B. Gavază și alții cu Niță M. Basandică

LCURU JUDECAT. — IDENTITATE DE OBIECT. — ART. 1201 COD CIVIL.

LCURU JUDECAT. — «TOTUM NON EST IN PARTE». — ART. 1201 COD. CIVIL.

LCURU JUDECAT. — IDENTITATE DE CAUZA. — „CAUSA PROXIMA ACTIONIS”. — ART. 1201 COD. CIVIL.

1° Există identitate de obiect în materie de lucru judecat, ori de câte ori judecătorul în privința obiectului acțiunii este pus în alternativa ori de a se contrazice ori de a confirma sentința pronunțată mai înainte.

2° Din moment ce printr'o hotărâre judecătorească s'a statuat că unul din împlicinați nu are dreptul la o parte a lucrului revendicat, prin aceasta s'a judecat implicit că nu are dreptul nici la tot întregul cuprinzând și partea pentru care s'aui judecat, astfel că dacă prima judecată nu a dat reclamantului o parte ce se revendică dintr'un întreg, a doua judecată nu mai poate statua asupra unei cereri prin care s'ar revendică întregul, fără a violă autoritatea lucrului judecat.

3° Identitatea de cauză în materie de lucru

judecat constă numai în „causa proxima actionis”, adică numai în principiul generator al acțiunii de care trebuie ținut seamă când se caută cauza unui proces spre a se vedea dacă este autoritate de lucru judecat.

Tribunalul,

Asupra divergenței ivite, între d-nii judecători C. Pantelimon și B. B. Varlam, în privința cesiunii de a se ști, dacă din cele judecate în anul 1905 și acțiunea ce se judecă acum, între aceleaș părți, este sau nu autoritate de lucru judecat :

Având în vedere că, prin acțiunea de astăzi, reclamantii Eliodor M. B. Gavază și alții, tind a obține partea lor de moștenire, din averea rămasă pe urma defunctului M. Basandică, dela defendorul Niță M. Basandică, care o deține toată ca moștenitor ;

Considerând că, în anul 1905, reclamantii de astăzi atunci defendorii și deținătorii a o parte din averea ce se cere a se împărți, au fost chemați în judecată de defendorul, atunci reclamant, spre a revendică în calitate de moștenitor exclusiv al lui M. Basandică, o parte din averea coprinsă în petițiunea de intentarea acțiunii ;

Că, la acea acțiune, reclamantii, Eliodor M. B. Gavază și alții se opuneau invocând calitatea lor de erezii ai aceluiaș autor, cu alte cuvinte căutau să respingă acțiunea în revendicare a lui Niță Basandică, recunoscând că tot ce ar fi putut cere acesta ar fi fost o petițiune de ereditate ;

Că, în acel proces, defendorii, nu reușesc a dovedi calitatea de moștenitori ai lui *de cujus* și sunt condamnați definitiv a lăsa în stăpânirea reclamantului averea ce revendică, hotărâre care s'a și executat acum cinci ani ;

Considerând că, ceace nu au putut dovedi atunci defendorii, ei caută astăzi să dovedească prin acțiunea de petițiune de ereditate, în care, pe lângă averea ce au pierdut prin revendicarea lui Niță Basandică, introduce și pe aceia ce se deținea de acesta, sub motiv că atunci s'a judecat apărându-se într'o acțiune în revendicare, iar astăzi exercită o petițiune de ereditate ;

Că, astfel stând faptele, să vedem dacă există autoritate de lucru judecat ;

Considerând, că în ceace privește identitatea de

obiect, întrucât și atunci și astăzi, se găsește în judecată în mai mare parte averea deja revendicată, cu drept cuvânt d-l Alexandresco (vol. VII pag. 526) susține că este identitate de obiect oricâteori judecătorul, în privința obiectului acțiunii, este pus în alternativă ori a se contrazice, or a confirma sentința pronunțată mai înainte, ceea ce am face în speță: dacă am mai judeca acest proces. (In același sens: Baudry, II, 1288; tribunalul Fălciu, *Dreptul* 1891); Considerând că nici teoria: «Totum non est in parte» — (D. Alexandresco vol. VII pag. 521) — nu-și poate avea aplicațiunea, căci prin acțiunea de ereditate, reclamanții nu pot obține decât o parte din moștenire și poate chiar pe aceea după soarta tragerii loturilor, despre care justiția s'a pronunțat definitiv că aparține lui Niță Basandică și moștenitorilor lui de astăzi;

Dar afară de acesta, teoria de mai sus este și nefondată, căc' deși Toulier (tom. V, pag. 126 No. 153) susține: „Le tout n'est point compris dans la partie donc on peut sans violer la chose jugée demander par une seconde action le tout, dont on avait, par une première action, demandé quelque partie“, totuși opiniunea lui a rămas izolată, ca una ce rezidă pe un principiu fals, tras dintr'o logică raționată matematic, și logica adesea este nenorocoasă cauzelor rele, căci împinge argumentația matematică până la cele din urmă consecințe ale ei, permițându-ne a vedea că principiuul însuși este fals (Laurent, XX, 62; Duranton tom. XIII, pag. 489, No. 464; Aubry et Rau, tom. VI, pag. 496, No. 96);

Considerând că, dacă defendorul nu avea dreptul la o parte a lucrului, prin aceasta implicit s'a judecat că nu are dreptul nici la tot întregul, coprinzând și partea pentru care s'au judecat impricinații, căci dacă ar fi avut drept la tot ar fi avut și la partea pe care la început a pierdut-o; cu alte cuvinte, trebuie stabilit în principiu, că dacă prima judecată nu a dat reclamantului terța parte, spre exemplu, a doua judecată nu-i ar mai putea adjudeca întregul, pentru că s'ar decide ca terța parte, pe care primul judecător a declarat că nu aparține reclamantului, i-ar aparține totuși, și ar fi contradicție între două hotărâri; așa că cea de a doua ar violă lucrul judecat al celei dintâi;

Considerând că, în ceea ce privește identitatea de cauză, ea rezultă din împrejurarea că și în anul 1905

și astăzi părțile s'au judecat asupra moștenirii lui de cuius, reclamantul considerându-se exclusiv moștenitor, când revendică, iar defendorii, moștenitori, opunându-se la revendicare, deci și atunci și acum se discută dreptul de moștenitor al lui decuș;

Că, dacă confuziunea asupra identității de cauză s'a putut naște, este tocmai pentru că se confundă „cauza proxima actionis“, adică principiuul generator al acțiunii, singura de care trebuie să ținem seama când căutăm cauza unui proces, — spre a vedea dacă este autoritate de lucru judecat — cu mijloacele sau rațiunile de fapt și de drept servind a justifica cauza (causae remotae);

Că, în speță, „cauza proxima actionis“ judecată între părți a fost titlul de moștenitor al lui M. Basandică, atunci ca și astăzi, unul, considerându-se exclusiv moștenitor, revendică de la deținătorii streini de moștenire, iar cei alți, invocând titlul de moștenitor al aceluiaș defunct, cereau să paralizeze acțiunea în revendicare, dar fără să poată dovedi calitatea lor;

Că, într'o acțiune în revendicare, dacă nu este indispensabil a se dovedi calitatea de erede a celui ce revendică, ca într'o acțiune în petițiune de ereditate, această calitate însă era dovedită și implicit recunoscută lui Niță M. Basandică de către adversarii lui, cari se pretindeau comoștenitori împreună că el;

Considerând că, dacă reclamanților li s'ar mai îngădui să dovedească și astăzi, ceea ce nu au dovedit atunci — în 1905 — ar fi să permitem eternizarea proceselor, darea de hotărâri contradictorii, tocmai ceea ce s'a căutat a se evita prin autoritatea lucrului judecat, pentru că, ceea ce s'a stabilit odată definitiv între părți *pro varitate habetur*.

Afară de aceasta, ar fi încă a încuraja pe reclamanți ca, ceea ce nu au îndrăsnit ca prin martori inventați să dovedească față de martorii serioși ai revendicantului, să în cerce a o face astăzi, după atâția ani, când nici revendicantul reprezentat prin copii săi, nici martorii lui nu mai sunt în viață;

Considerând că procesul în ambele lui faze s'a petrecut și între aceleași părți juridice, așa că există și identitate de persoane;

Că, astfel fiind, găsește că există autoritate de lucru judecat și în consecință respinge apelul reclamanților ca nefondat.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte Hagiescu, respinge apelul reclamanților.

Semnați: I. Hagiescu-Miriște, B. B. Varlam

O p i n i u n e

Noi, C. Patelimon judec de instrucție al tribunalului Romanai, în ceea ce privește apelul introdus de reclamanți în procesul ce au cu părții;

Având în vedere că din nici o hotărâre aflată la dosar nu rezultă, nici din considerante, nici din dispozitivul lor, că s'a discutat și hotărât asupra drepturilor apelanților reclamați de astăzi;

Că, astfel fiind, nu există autoritate de lucru judecat în cauză și deci excepțiunea ridicată de intimați prin avocatul lor Gh. Cristescu urmează a fi respinsă.

Semnat : C. Pantelimon.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL DIN LIÈGE

Audiența dela 29 Noembrie 1910

INTERDICȚIE. — INTERZIS. — CERERE. — AFINI. — NULȚATE. — ORDINE PUBLICĂ. — RUDE. — INTERVENȚIE. — ART. 490 C. CIV. FR. (ART. 436 C. CIV. ROM.).

Articolul 490 c. civ., dând numai rudelor și soțului dreptul de a provoca interdicția, fără a face nici o mențiune despre afini, un unchiu prin alianță nu poate fi primit să provoace interdicția nepoatei sale.

Nulțata ce rezultă din faptul că cererea de interdicție a fost făcută de o persoană fără calitate, fiind de ordine publică, poate fi ridicată din oficiu de ministerul public și admisă în orice stare a cauzei. Și această nulțate nu poate fi acoperită prin intervenția ulterioară a unei rude în instanță.

(*Pand. périod.* 1913. 4. 5).

Observațiune. — Jurisprudența și doctrina franceză sunt unanime a decide, în același sens, că art. 490 cod. civil (436 rom.), neacordând dreptul de a cere interdicția decăt rudelor și soțului, afini, chiar cei mai apropiați nu pot, în nici un caz, să provoace interdicția. V. C. Besançon, 19 Iulie 1876. S. 1876. 2. 109. P. 1876. 815. Laurent, t. V, No. 256; Aubry et Rau, ed. 5-a, t. I, p. 791, § 125; Huc, *Comment.* du c. civ., t. III, No. 505; C. civ. annoté par Fuzier-Herman asupra art. 490. No. 7 urm. *Contră*: C. Gand, *Répert Dalloz*, *Interdiction*, 35 și Delvincourt, I, p. 322, după care afinal su cuscul ar putea să provoace interdicția, dacă soțul care produce cuscria se află încă în viață sau a lăsat copii (arg. din art. 188). Această soluție este însă inadmisibilă, pentrucă deși afinii sunt puși pe aceeași treaptă cu rudele de sânge decătorei este vorba de a se rândui un tutor (art. 357, 358, 360, 362, 364, etc.), toțuși nici o analogie nu există între ambele cazuri, căci în cazul întâi starea minorului nu se discută și nu se schimbă cătuș de puțin, pe când interdicția are tocmai de scop de a face pe smintit incapabil din capabil ce eră; așa că el nu este asimilat minorului decăt în urma pronunțării interdicției (art. 448, 454). Din împrejurarea că afinii pot fi chemați la compunerea consiului de fa-

milie spre a-și da părerea asupra stărei minței persoanei ce urmează a fi interzisă (art. 440, 442), nu rezultă, după cum pe nedrept pretinde Curtea din Gand, că ei ar putea provoca interdicția, fiindcă atunci același drept l-ar avea și prietenii smintitului, căci și ei pot compune consiliul de familie (art. 359, 440), caeace după părerea tuturor, este inadmisibil. V. D. Alexandresco, t. III p. 15 nota 1.

Cu toate acestea, unii autori, aprobând toțuș această soluție care pare a se impune în lipsa unui text care să acorde afinilor dreptul de a interveni, observă cu drept cuvânt că este oarecare anomalie de a acordă unui strănepot în gradul al 12-lea, care nu are nici o speranță de a moșteni, fiind primat de rudele mai apropiate, un drept care se refuză unui socru, unui ginere sau unui cumnat. V. Planiol, *Tr. élém. de dr. civ.*, 5e éd., t. I, I, No. 2044.

S'a judecat în același sens că finele de neprimire tras din faptul că reclamantul în cererea de interdicție nu este decăt un afin al persoanei a cărei interdicție se urmărește, poate fi opus în orice stare a cauzei, și chiar pentru prima oară în apel. (V. Besançon, 24 iun 1859, S. 1859. 2. 672. P. 1859. 679; *Pand. Rép. Interdiction judiciaire*, No. 105 urm.), și că rudele nu sunt primite a interveni în instanță pentru a validă procedura. V. Besançon, 24 iun 1859, precitată, nota, și trimiterele. V. și Paris, 23 Mai 1835 (S. 1836. 2. 342).

S. R.

NECROLOG

Aflăm cu multă părere de rău încetarea din viață a d-lui George P. Petrescu, fost președinte la Inalta Curte de Casație și justiție.

În lunga sa carieră de magistrat pe care a părăsit-o abia acum câteva luni pentru limită de vârstă, G. Petrescu s'a distins prin meritele și integritatea sa. A fost omul datoriei și ca judecător căută a-și da seama de afacerile ce veneau înaintea sa, cercetând cu deamănuntul atât chestiunile de fapt cât și mai ales chestiunile de drept pentru care avea o deosebită predilecție.

El a dat la lumină câteva lucrări juridice foarte apreciate pentru claritatea lor și seriozitatea cercetărilor făcute.

Între acestea sunt: un volum despre testamente, cuprinzând legatele, substituțiunile și rezerva (1889); două volume asupra donațiunilor (1891 și 1892); un volum de studii asupra persoanelor civile juridice sau morale și studii asupra drepturilor streinilor în România (1896); trei volume asupra succesiunilor, cuprinzând vol. I: succesiunile regulate și neregulate, sezina, drepturile copiilor naturali, drepturile văduvei sărace în averea Statului și dreptul Statului asupra averei călugărilor (1895); vol. II: cuprinzând modul cum se acceptă și se refuză o succesiune (1897); și vol. III cuprinzând: partagiul și raportul (1898).

Aceasta este opera juridică a lui G. P. Petrescu. Caracter blând și amabil, el s'a bucurat de stima colegilor și a justițiabililor Moartea lui lasă regrete sincere și unanime.